

СОЛЬФЕДЖІО

1 курс, народні інструменти

Тематика занять змістового модуля №3 «Багатоголосна фактура»

Багатоголосна гармонічна фактура. Різновиди та теситурні особливості хорового багатоголосся. Складні види багатоголосної фактури. Акордово-гармонічна, підголосочна поліфонічна, імітаційно-поліфонічна та змішані типи фактури. Гармонічна вертикаль в поліфонічній музиці. Триголосні диктанти поліфонічного складу.

Практичні завдання

Багатоголосся. Спів двоголосних та триголосних поліфонічних творів І. С. Баха, обробок народних пісень та хорових творів українських композиторів.

Одноголосся. Спів мелодій з наданих збірників. Островський, №№132-150.

Романси. Спів вокальних творів вітчизняних і зарубіжних композиторів-класиків.

Методична література

1. Незванов Б. Интонирование в курсе сольфеджио / Борис Александрович Незванов .Л.: Музыка, 1985. 184 с.
2. Лятошинський Б. Українські народні пісні в обробці Лятошинського. Для вокального дуету в супроводі фп.; Для хору без супроводу. К.: Музична Україна, 1973. 180 с.
3. Максимов С. Е. Сольфеджио для вокалістів / Семен Емельянович Максимов .М.: Музыка, 1984. 203 с.
4. Островский А. Л., Соловьев С. Н., Шокин В. П. Сольфеджио. – Вып.2: Редактор И. Тарасова. М.: Музыка. 172 с.
5. Ревуцький Л. Народні пісні. Для голосу в супроводі фортепіано / Лев Михайлович Ревуцький. К.: Музична Україна, 1975. 40 с.
6. Сольфеджио. Часть 1. Одноголосие. Составители Б. Калмыков и Г. Фридкин / Борис Васильевич Калмыков и Григорий Абрамович Фридкин. Л.: Музыка, 1985. 143 с.
7. Сольфеджио. Часть 2. Двухголосие. Составители Б. Калмыков и Г. Фридкин / Борис Васильевич Калмыков и Григорий Абрамович Фридкин. М.: Музыка, 1987. 110 с.
8. Фридкин Г.А. Чтение с листа на уроках сольфеджио: Учебное пособие для ДМШ / Григорий Абрамович Фридкин. М.: Музыка, 1982. 128 с.

Приклад музичних творів для ансамблевого співу

(у супроводі фортепіано і без супроводу)

Вокальные квартеты для мужских голосов. М., 1966.

Дуэты зарубежных композиторов. М., 1964.

Даргомыжский А. «Русалка». Мужской хор «Дико, страшно взор его блуждает.

Лассо О. Эхо.

Мендельсон Ф. Лес.

Песни для вокальных ансамблей. Вып. 1-8. М., 1965-1968.

Ребиков Б. Горные вершины. (женский хор)

Рубинштейн А. Месть. (мужской хор)

Танеев С. Веселый час (мужской хор)

Трио русских композиторов. М., 1968.

Чайковский П. Что смолкнул веселия глас? (мужской хор)

Шуберт Ф. Любовь (мужской хор)

Шуман Р. Цыгане.

Романси С. Рахманінова, Е. Гріга, М. Римського-Корсакова, К. Дебюссі (за власним вибором).

ГАРМОНІЯ

1 курс, народні інструменти Тематика занять змістового модуля №3 «Розширена мажоро-мінорна система»

Теоретичні питання

Тема 9. Розширена мажоро-мінорна система: акордика, логіка тонального руху.

Мажоро-мінорна система як шлях ускладнення діатонічної системи. Шляхи взаємопроникнення ладів. Ускладнення мажору співзвуччям однойменного мінору (dur-toll). Ускладнення мінору співзвуччям однойменного мажору (toll-dur). Переважання однієї з двох тонік. Побічні доміанти в мажоро-мініорі. Співвідношення паралельних тональностей. Тризвук VI низького щаблю. Умови його використання. Інші види мажоро-мініорних систем. Однотерцеві системи: особливості функцій них зв'язків, логіка гармонічного руху.

Тема 10. Принципи модуляційних переходів у розширеній мажоро-мініорній системі.

Модулюючі секвенції. Модуляція за допомогою тризвуку VI низького ступеня: загальні положення, способи переходу. Модуляція за допомогою неаполітанського акорду: загальні положення, умови використання. Модуляція за допомогою однойменної тоніки: умови використання, способи

переходу. Модулюючі секвенції: визначення, побудова ланки секвенції, пересування мотиву, зони використання секвенції.

Завдання для самостійної роботи (тема 9)

1. Розв'язання задачі з використанням однойменної мажоро-мінорної системи (наприклад, Асєєв І. Збірник задач з гармонії. К., 1981; Можжевєлов Б. Мелодии для гармонизации. Л., 1982; Мутли А. Сборник задач по гармонии. М., 1986; Мясоєдов А. Задачи по гармонии. 3е изд. М., 1981).
2. Гра різних типів секвенцій з використанням акордів різних типів мажоро-мінорних систем (наприклад, Ф. Шуберт “Приют”, такти 15-17; Ф. Шуберт “Серенада”, такти 10-12 з кінця твору; Ф. Ліст Сонет Петраркі № 104, такти 15-17; Ф. Шопен Вальс ля-мінор, епізод Ля-мажор).
3. Проаналізувати Прелюдії “Кроки на снігу” та “Дівчина з волоссям кольору льону” К. Дебюссі, “Собакевича” з “Чотирьох музичних малюнків” М. Сільванського, звертаючи увагу на логіку тональних планів та особливості ладотональної організації.

Рекомендована література (до теми 9)

1. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Л., 1985.
2. Григорьев С. Теоретический курс гармонии. М., 1981.
3. Мясоєдов А. Учебник гармонии. М., 1980.
4. Способин И. Лекции по курсу гармонии. М., 1969.
5. Тюлин Ю., Привано Н. Учебник гармонии. М., 1986.
6. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988.

Завдання для самостійної роботи (тема 10)

1. Створення гармонічного процесу за моделлю побічної партії 1 ч. Сонати № 23 Л. Бетховена; головної партії 1 ч. Симфонії № 4 П. Чайковського.
2. Проаналізувати “Осіньну пісню”, “Баркаролу”, “Святки” з циклу “Пори року” П. Чайковського, “Буре” До-мажор, “Менует” Мі бемоль-мажор, “Пасакалію” соль мінор (вар.15-16) з “11 етюдів у формі старовинних танців” В. Косенка, звертаючи увагу на логіку тональних планів та особливості виконання модуляції.

Рекомендована література (тема 10)

1. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Л., 1985.
2. Григорьев С. Теоретический курс гармонии. М., 1981.
3. Мясоєдов А. Учебник гармонии. М., 1980.
4. Способин И. Лекции по курсу гармонии. М., 1969.
5. Тюлин Ю., Привано Н. Учебник гармонии. М., 1986.

Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988.

Контрольна перевірка знань

Виконати модульну контрольну роботу:

- 1. Визначити тональності мажоро-мінорної спорідненості та спільні акорди між ними – для тональності Ре-мажор, для тональності ля-мінор. Зробити схему.**
- 2. Написати модулюючий період в тональність мажоро-мінорного співвідношення з основною, здійснити модуляцію через спільний акорд діатонічної групи.**
- 3. Записати 3-4 ланки транспонууючої секвенції з каденцією в новій тональності (секвенція №4) або із завершенням в основній тональності (секвенція №3).**

СОЛЬФЕДЖІО

4 сольний спів, вечірня форма навчання

Тематика занять змістового модуля №8 «Інтонаційні практики розширеної тональної системи. Хроматика. Модуляції»

Теоретичні питання

Тема. *Мажоро-мінорні явища.*

Тема. *Мажоро-мінор в романсах композиторів романтичної доби.*

Практичні завдання

1. Спів одноголосного прикладу з художньої літератури, що репрезентує матеріал, який вивчається. Островський, №№ 125-140.
2. Спів одного з пройдених протягом семестру романсу з супроводом (за вибором студента).

Рекомендована методична література

1. Качалина Н. С. Сольфеджио. Вып. 2 / Н. С. Качалина М.: Музыка, 1982. 120 с.
2. Островский А. Сольфеджио. Вып. 2 / А. Островский, С. Соловьев, В. Шокин. 5-е изд. М.: Советский композитор, 1977. 176 с.
3. Способин И. Сольфеджио. Двухголосие и трехголосие / И. Способин. М.: Музыка, 1982. 135 с.

4. Чайковский П. Избранные романсы / П. Чайковский. М.: Музыка, 2004. 64 с.

Обробки народних пісень та романси Б. Лятошинського.

СОЛЬФЕДЖІО

1 магістри, сольний спів, іноземці

Теоретичні питання

Тема 1. Техніка модуляції у споріднені тональності
Тема 2. Секвенції

Практичні завдання

1. Спів одноголосного прикладу з художньої літератури, що репрезентує матеріал, який вивчається.
2. Спів одного з пройдених романсів з супроводом (за вибором студента).

Рекомендована методична література

3. Островский А. Сольфеджио. Вып 2 / А. Островский, С. Соловьев, В. Шокин. 5-е изд. М.: Советский композитор, 1977. 176 с.
4. Способин И. Сольфеджио. Двухголосие и трехголосие / И. Способин. М.: Музыка, 1982. 135 с.
5. Чайковский П. Избранные романсы / П. Чайковский. М.: Музыка, 2004. –64 с.